

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ KĖDAINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2019 m. lapkričio 29 d. Nr. 4D-2019/2-178
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Kėdainių rajono savivaldybės (toliau vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų, netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su apmokestinimu vietine rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (toliau vadinama – Rinkliava).

2. Pareiškėjas skunde nurodė:

2.1. Jis yra dvigubai apmokestinamas už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą. Pagal Rinkliavos mokėjimo pranešimą Nr. 50177408 (žr. pažymos 4 punktą) moka už komunalinių atliekų išvežimą iš gyvenamojo namo, <...> (žr. pažymos 6 punktą). Vadovaujantis Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-19, jis pakartotinai buvo apmokestintas Rinkliava (Rinkliavos mokėjimo pranešimas Nr. 50377667) (žr. pažymos 5 punktą), kaip asmuo, vykdamas veiklą statyboje verslo liudijimo (kodas – 102) pagrindu.

2.2. Į Savivaldybės administraciją kreipėsi elektroniniu paštu 2018 m. gruodžio 27 d. (žr. pažymos 7 ir 9 punktus), bet dėl dvigubo apmokestinimo atsakymo negavo.

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierės nustatyti:

3.1. „kodėl už tas pačias paslaugas taikomas dvigubas apmokestinimas?“ (šios ir kitų citatų kalba nekeičiama);

3.2. „ar Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 19 d. sprendimas Nr. TS-19 dėl dvigubo apmokestinimo atitinka Lietuvos Respublikos Konstituciją?“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Savivaldybės administracijos 2018 m. birželio 15 d. parengtame (atsiųstame adresu <...>) Rinkliavos mokėjimo **pranešime Nr. 50177408** buvo nurodyta, kad X (mokėtojo kodas <...>) už laikotarpį nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. **už atliekų tvarkymą iš objekto (gyvenamasis namas, <...>)** turi sumokėti pastovią ir kintamąją Rinkliavos dalį (viso – 38,66 Eur).

5. Savivaldybės administracijos 2018 m. gruodžio 17 d. parengtame (atsiųstame adresu <...>) Rinkliavos mokėjimo **pranešime Nr. 50377667** buvo nurodyta, kad Rinkliavos mokėtojas X,

vykdantis veiklą verslo liudijimo pagrindu, už laikotarpį nuo 2018 m. sausio 1 d. iki 2018 m. gruodžio 31 d. turi sumokėti pastoviąją ir kintamąją Rinkliavos dalį (viso – 21,50 Eur).

6. Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis, skunde nurodyto gyvenamojo namo, <...>, bendraturčiai yra Pareiškėjas kartu su A.

7. Pareiškėjas **2018 m. gruodžio 27 d.** kreipimesi, siųstame elektroniniu paštu atliekos@kedainiai.lt, nurodė:

„Gyvenu <...>, ir už surinktas atliekas pagal pranešimą Nr. 50177408 (žr. pažymos 4 punktą) jau moku už atliekas. **Kodėl už verslo liudijimą pagal pranešimą Nr. 50377667 (žr. pažymos 5 punktą) aš vėl turiu mokėti? Kodėl taikomas dvigubas apmokestinimas? Juk už statybines atliekas dar moka ir objekto savininkas. Prašome išsamiai išaiškinti.**“

8. Savivaldybės administracijos Bendrojo skyriaus aplinkos gerinimo specialistė Aušrelė Kamberaitė elektroniniu paštu **2018 m. gruodžio 27 d.** Pareiškėją informavo:

„[...]

Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydis, dirbantiems pagal verslo liudijimą, nustatytas Savivaldybės tarybos sprendimu 2018 m. vasario 15 d. Nr. TS-19. Jeigu Jūs nesutinkate su paskaičiuotu mokesčiu, galite kreiptis į Savivaldybę dėl perskaičiavimo.“

9. Pareiškėjas **2018 m. gruodžio 27 d.** elektroniniame laiške, siųstame elektroniniu paštu administracija@kedainiai.lt, nurodė:

„Prašau logiškai paaiškinti apie dvigubą apmokestinimą. Aš sutinku susimokėti, bet **noriu žinoti, už ką konkrečiai turiu mokėti?** Kiek žinau, niekur netaikomas dvigubas apmokestinimas.“

10. Savivaldybės administracijos direktoriaus padėjėja Erika Petraitytė elektroniniu paštu **2018 m. gruodžio 28 d.** Pareiškėją informavo:

„[...]

Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydis, dirbantiems pagal verslo liudijimą, nustatytas Savivaldybės tarybos sprendimu 2018 m. vasario 15 d. Nr. TS-19 (1 punktas). Kėdainių miesto gyventojai už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą moka Rinkliavą, vadovaujantis Savivaldybės tarybos sprendimu 2018 m. vasario 15 d. Nr. TS-19 (14 punktas).“

11. Savivaldybės administracijos **2019 m. balandžio 24 d.** rašte Nr. AS-2324 Seimo kontrolierei nurodyta:

„[...]

Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 d. sprendimo Nr. TS-19 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų tvirtinimo“ 4 punktu, Savivaldybėje taikoma dvinarė vietinė rinkliava, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios Rinkliavos dedamųjų. Pastoviąją Rinkliavos dedamąją dalį moka visi fiziniai ir juridiniai asmenys. Kintamąją Rinkliavos dedamąją moka fiziniai ir juridiniai asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslauga. Remiantis to paties sprendimo 5.1. punktu ir 5.2.1. papunkčiu, Rinkliavos pastovioji dedamoji nustatoma individualaus namo savininkams, jų šeimos nariams ir kitiems asmenims, registruotiems jų valdose, taip pat asmenims, neregistruotiems jų valdose, bet jose gyvenantiems ilgiau kaip mėnesį. Asmenims, vykdantiems veiklą pagal verslo liudijimą – pagal vidutinį metinį darbuotojų skaičių. Remiantis išdėstyta informacija **Pareiškėjas nėra dvigubai apmokestinamas Rinkliava.**

Asmenys, vykdantys veiklą pagal verslo liudijimą, yra juridiniai asmenys ir Savivaldybėje yra laikytini Rinkliavos mokėtojais. Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 30 d. sprendimo Nr. TS-149 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių tvirtinimo“ 22

punktu, **atliekų turėtojai nuo Rinkliavos gali būti atleisti ir gauti lengvatas**. Tokius prašymus nagrinėja ir sprendimą dėl lengvatos taikymo/netaikymo priima Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija. Pareiškėjas jokio prašymo dėl lengvatos taikymo nepateikė.

Savivaldybės administracija organizuoja, administruoja ir plėtoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą taip, kad būtų įgyvendintas Atliekų tvarkymo įstatymo principas – „teršėjas moka“, t. y., visas komunalinių atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų komunalinių atliekų turėtojai (fiziniai ir juridiniai asmenys). Vadovaujantis Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 d. sprendimo Nr. TS-19 „Dėl Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų tvirtinimo“ 3 priedo 1 ir 14 punktais, Rinkliavos mokėtojai moka nustatytus metinės Rinkliavos dydžius. [...].“

[...]

2019 m. lapkričio 7 d. duomenimis, X priskaičiuota metinė Rinkliava už 2019 metus yra 42 Eur (už 2 gyvenamąją vietą deklaravusius asmenis) ir 21,50 Eur Rinkliava už verslo liudijimą už 2017 (9 Eur) ir 2018 metus (12,50 Eur). Už 2019 metus Rinkliava dar nepaskaičiuota.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

12. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

5 straipsnio 3 dalis:

„Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

13. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

4 straipsnio 1 dalies 6 punktas:

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

6) *Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo.* Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų **veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“;**

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos:

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo bei perdirbimo organizavimas ir sąvartynų įrengimas bei eksploatavimas.“

14. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo:

11 straipsnis. Vietinių rinkliavų objektai:

„1. Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už:

[...]

8) komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą; [...].“

12 straipsnis. Vietinių rinkliavų nustatymas:

„Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato:

- 1) vietinės rinkliavos dydį;
- 2) vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką;
- 3) vietinės rinkliavos lengvatas;
- 4) vietinės rinkliavos grąžinimo atvejus; [...].“

15. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo:

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

„[...]

8. *Atliekų darytojas* – asmuo, dėl kurio veiklos susidaro atliekų (pirminis atliekų darytojas), arba asmuo, kuris atlieka pradinį atliekų apdirbimą, maišymą ar kitus veiksmus, dėl kurių pakinta tų atliekų pobūdis arba sudėtis.

[...]

15. *Atliekų susidarymo vieta* – įrenginys ar teritorija, kurioje dėl ūkinės ar kitos veiklos susidaro atliekų.

[...]

17. *Atliekų turėtojas* – atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų. [...];

30^l *straipsnis. Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartis ir vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą*

„1. **Organizuojant komunalinių atliekų tvarkymą**, sudarant komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį arba **mokant savivaldybės nustatytą rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas pagal įstatymą, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo**, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, individualių gyvenamųjų namų savininkų bendrija, garažų savininkų bendrija, sodininkų bendrija ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti (toliau – įgalioti asmenys). [...].“

16. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo:

2 *straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos*

„[...]

2. *Gyventojas* – nuolatinis ir nenuolatinis Lietuvos gyventojas.

3. *Nuolatinis Lietuvos gyventojas* – fizinis asmuo, kuris laikomas nuolatinio Lietuvos gyventoju pagal šio įstatymo 4 straipsnio nuostatas.

4. *Nenuolatinis Lietuvos gyventojas* – fizinis asmuo, kuris pagal šio įstatymo 4 straipsnio nuostatas nelaikomas nuolatinio Lietuvos gyventoju.

[...]

7. *Individuali veikla* – savarankiška veikla, kuria versdamasis **gyventojas** siekia gauti pajamų ar kitokios ekonominės naudos per tęstinį laikotarpį:

1) savarankiška bet kokio pobūdžio komercinė arba gamybinė veikla, išskyrus nekilnojamojų pajamų pagal prigimtį daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą, taip pat finansinių priemonių sandorius;

2) savarankiška kūryba, mokslinė, profesinė ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla;

3) savarankiška sporto veikla;

4) savarankiška atlikėjo veikla.

[...]

22. *Verslo liudijimas* – šio Įstatymo ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka išduotas dokumentas, patvirtinantis nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimą **verčiantis individualia veikla** ir (arba) nekilnojamojo pagal prigimtį daikto nuomos veikla, jeigu šios veiklos rūšys įtrauktos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą veiklos rūšių sąrašą.“

17. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo:

1 *straipsnis. Įstatymo tikslas ir taikymas*

„1. Šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nustato šios teisės įgyvendinimo tvarką ir reguliuoja valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų veiksmus teikiant informaciją asmenims. [...].“

2 *straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos*

„[...]

2. *Informacija* – žinios, kuriomis disponuoja valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga, [...].“

16 *straipsnis. Atsisakymas teikti informaciją*

„[...]

2. Įstaiga gali atsisakyti teikti informaciją, jeigu:

- 1) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų sukurti dokumentus ar informacijos rinkmenas ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis;
- 2) prašymo turinys yra nekonkretus;
- 3) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tos pačios informacijos;
- 4) prašoma informacija jau buvo viešai paskelbta; tokiu atveju įstaiga per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos nurodo pareiškėjui jos paskelbimo šaltinį;
- 5) įstaiga tam tikros informacijos rinkimą ir tvarkymą nutraukia pasikeitus įstaigos funkcijoms.

3. Jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka.“

18. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis:

„Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administravimo procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą [...].“

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos:

„1. *Viešasis administravimas* – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas. [...].“

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai:

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad **viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...].“**

14 straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimas

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

19. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„1. Šis įstatymas nustato teisėkūros principus, teisėkūros stadijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas“;

3 straipsnis. Teisėkūros principai

„1. Teisėkūros principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą.

2. Teisėkūroje vadovujamasi šiais principais:

[...]

6) *aiškumo*, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas;

7) *sistemiškumo*, reiškiančiu, kad **teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams**, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad įsigalioję kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

20. Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo:

2 straipsnis. Vyriausybės atstovas:

„1. Savivaldybių administracinę priežiūrą atlieka, tai yra prižiūri, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, Vyriausybės skiriami Vyriausybės atstovai.“

7 straipsnis. Vyriausybės atstovo įgaliojimai:

„1. Prižiūradamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus, Vyriausybės atstovas:

1) tikrina, ar savivaldybės administravimo subjektų teisės aktai neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams (toliau – Vyriausybės nutarimai);

2) kai savivaldybės administravimo subjektai nesilaiko Konstitucijos ir įstatymų, nevykdo Vyriausybės nutarimų, šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka reikalauja, kad Konstitucijos būtų laikomasi, įstatymai būtų įgyvendinti, o Vyriausybės nutarimai įvykdyti;

3) galimai neteisėtus savivaldybės administravimo subjektų teisės aktus šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka siūlo panaikinti arba pakeisti;

4) kai savivaldybės administravimo subjektai nesutinka panaikinti ar pakeisti ginčijamą teisės aktą, atsisako įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės nutarimą, kreipiasi į teismą.“

21. **Komunalinių atliekų turėtojų registravimo tvarkos aprašas**, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. D1-950:

„1. Komunalinių atliekų turėtojų registravimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) **nustato savivaldybės** ar savivaldybės pavedimu komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriaus, jei savivaldybė jam pavedusi komunalinių atliekų turėtojų registravimą (toliau – Administratorius), **vykdomą komunalinių atliekų turėtojų registravimo tvarką**.

[...]

3. *Registravimo paskirtis* – registruoti savivaldybės teritorijoje esančius komunalinių atliekų turėtojus ir tvarkyti Tvarkos apraše nustatytus duomenis, reikalingus ir pakankamus visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo kokybės stebėsenos ir kontrolės vykdymui, paslaugų kainos nustatymui.

[...]

6. Vykdamas komunalinių atliekų turėtojų registravimą:

6.1. privaloma tvarkyti šiuos fizinių asmenų duomenis:

6.1.1. **komunalinių atliekų turėtojo** (pagal Aplinkos ministerijos nustatytą **nekilnojamo turto objektų rūšių sąrašą naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininko** arba savininko atstovo pagal įstatymą, arba savininko įgalioto asmens, arba asmenų, sudariusių jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti) **vardas, pavardė ir gimimo data;**

6.1.2. **nekilnojamojo turto objekto adresas;** [...].“

22. **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklės:**

„[...]

25. **Prašymai**, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, **turi būti išnagrinėjami** per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami **atsižvelgiant į jo turinį:**

[...]

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

[...]

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. [...]“

23. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatai:

„[...]“

7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

[...]

7.9. formuoti Lietuvos Europos Sąjungos politiką aplinkos apsaugos, [...], atliekų (išskyrus radioaktyviasias) tvarkymo, [...], srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą.“

24. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimas Nr. 1797 „Dėl verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašo“:

„[...]“

Nustatyti, kad:

2.1. Verslo liudijimo formą tvirtina Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI).

2.2. VMI parengia atmintinę, kurioje nurodomos verslo liudijimą įsigijusio gyventojų teisės, pareigos ir su mokesčių prievolių vykdymo tvarkos pažeidimais susijusi atsakomybė, taip pat **konkretų individualios veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, klasifikatorių, išskirdama stacionarioje vietoje vykdomos veiklos rūšis.** [...]“

Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1797:

„[...]“

7. Kiekvienos rūšies veiklos verslo liudijimai išduodami atskirai. **Gyventojų prašyme nurodyta stacionarioje vietoje vykdomos veiklos vieta įrašoma verslo liudijime.** Jeigu prašyme gyventojas nurodo kitos (ne stacionarioje vietoje vykdomos) veiklos vietą, ji taip pat įrašoma verslo liudijime. Pasikeitus stacionarioje vietoje vykdomos veiklos vietai, gyventojas per 10 dienų nuo pasikeitimo privalo apie tai pranešti VMI tiesiogiai kreipdamasis į teritorinę valstybinę mokesčių inspekciją arba kreipdamasis į VMI elektroninėmis priemonėmis – prisijungęs prie asmeninės mokesčių mokėtojo erdvės „Mano VMI“. Verslo liudijime atitinkami įrašai padaromi ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo pranešimo pateikimo. [...]“

25. VMI 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymas Nr. 333 „Dėl verslo liudijimo formos ir veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turinti verslo liudijimą, rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1797 „Dėl Verslo liudijimų išdavimo gyventojams taisyklių“ (Žin., 2002, Nr. 112-4992; 2011, Nr. 133-6316; toliau – Nutarimas) 2.1 ir 2.2 punktais ir šiuo Nutarimu patvirtintu Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių sąrašu (toliau – Sąrašas) bei Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro 1997 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. 110 (Žin., 1997, Nr. 87-2212; 2004, Nr. 82-2966; 2011, Nr. 97-4590), 18.11 punktu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

1.1. pavyzdinę Verslo liudijimo formą GPM307 (toliau – GPM307 forma);

1.2. Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių klasifikatorių.

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. pildant GPM307 formą turi būti nurodyti šie rekvizitai:[...]

2.1.6. veiklos vietos adresas (privalo būti nurodytas, jei veiklos rūšis pažymėta ženklu (ST), [...]“

Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių klasifikatorius, patvirtintas VMI 2002 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 333:

„[...]

2. Papildomų veiklos sąlygų žymų reikšmės:

[...]

2.2. „ST“ – verslo liudijimuose privalo būti nurodytas veiklos vietos adresas, kuriuo visą ar dalį veiklos laiko būtų vykdoma gamyba, teikiamos paslaugos, prekiaujama ar nuomojamos patalpos, o jei veiklos vieta iš anksto nežinoma – adresas, kuriuo galima būtų susisiekti su verslo liudijimą įsigijusiu asmeniu; [...].“

Prie 102 pozicijoje nurodytos veiklos rūšies – „specialieji statybos darbai (statybviētės paruošimas, stogų dengimas, pamatų klojimas, mūrijimo, betonavimo, hidroizoliaciniai darbai, pastolių ir darbo platformų statymas ir ardymas, dūmtraukių įrengimas)“ ženkliuko „ST“ nėra.

26. Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637:

„1. Statybinių atliekų tvarkymo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato statybinių atliekų susidarymo ir tvarkymo planavimo, apskaitos ir tvarkymo statybviētėje, statybinių atliekų smulkinimo mobilias įrangas statybviētėje, neapdorotų statybinių atliekų sunaudojimo, statybinių atliekų vežimo, naudojimo ir šalinimo, asbesto turinčių statybinių atliekų tvarkymo reikalavimus.

2. Šių Taisyklių reikalavimai taikomi statybos dalyviams, statybinių atliekų turėtojams, statybinių atliekų tvarkytojams, viešojo administravimo subjektams, taip pat kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Lietuvos Respublikos statybos įstatymas ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

[...]

statybinės atliekos – atliekos, susidaranti statybos, rekonstravimo, remonto ar griovimo metu;

[...]

6. Statybviētėje turi būti pildomas atliekų apskaitos žurnalas, vedama susidariusių ir perduotų tvarkyti statybinių atliekų apskaita, nurodomas jų kiekis, teikiamos atliekų apskaitos ataskaitos. Atliekų tvarkymo taisyklėse ir Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės), nustatyta tvarka. Statybinių atliekų apskaitos dokumentai saugomi pagal Atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus. Duomenys apie statybinių atliekų išvežimą įrašomi Statybos darbų žurnale, kaip nurodyta Statybos techniniame reglamente STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 211 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.08.02:2002 „Statybos darbai“ patvirtinimo“. Šio punkto reikalavimai netaikomi ūkio būdu statant 1–2 butų gyvenamuosius namus, sodo namus ir (ar) nesudėtingus statinius.

7. Statybviētėje turi būti išrūšiuotos ir atskirai laikinai laikomos susidaranti:

7.1. komunalinės atliekos – maisto likučiai, tekstilės gaminiai, kitos buitinės ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas; [...].“

27. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakyme Nr. D1-150 „Dėl Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatyta rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašo patvirtinimo“ nurodyta:

„Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo (Žin., 1998, Nr. 61-1726; 2002; Nr. 72-3016; 2012, Nr. 50-2445, Nr. 155-8003) 30¹ straipsnio 2 dalimi:

1. T v i r t i n u Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatyta rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašą (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2013 m. liepos 1 d.“

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. D1-150 patvirtintame Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašė išvardinti nekilnojamojo turto objektai, kurių savininkai apmokestinami už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą.

Vietos savivaldos institucijų teisės aktai

28. Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatai, patvirtinti Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. TS-19:

„[...]

1. Metinė vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš atliekų turėtojų (toliau – vietinė rinkliava) – tai Kėdainių rajono savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka.

2. Pagrindinės sąvokos:

2.1. *Komunalinės atliekos* – buitinės (buityje susidarancios) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

2.2. *Atliekų turėtojas* – atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų.

[...]

4. Kėdainių rajono savivaldybėje taikoma dvinarė vietinė rinkliava, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios rinkliavos dedamųjų (3 priedas). Pastoviąją rinkliavos dedamąją dalį moka visi fiziniai ir juridiniai asmenys. Kintamąją rinkliavos dedamąją moka fiziniai ir juridiniai asmenys, kuriems teikiama komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslauga.

5. Vietinės rinkliavos pastovioji dedamoji nustatoma:

[...]

5.2. **juridiniams asmenims** pagal šiuos kriterijus:

5.2.1. įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, **asmenims, vykdančioms veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą** – pagal vidutinį metinį darbuotojų skaičių;

[...]

6. Vietinės rinkliavos kintamoji dedamoji vienam gyventojui, ūkininko ūkiui ir jo samdomiems darbuotojams, juridiniams asmenims nustatoma pagal atliekų susikaupimo normas (1 priedas) ir 1 tonos atliekų tvarkymo kainą (2 priedas). [...].“

Rinkliavos nuostatų 1 priede, kuriame nustatytos atliekų susikaupimo normos, **pirmu eilės numeriu kartu su įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis kaip Rinkliavos mokėtojai nurodyti asmenys, dirbantys pagal verslo liudijimą ar individualią veiklą**; kaip Rinkliavos administravimo kintamasis nurodytas – darbuotojas, o metinė komunalinių atliekų susikaupimo norma – 0,150 t.

Rinkliavos nuostatų 3 priede, kuriame nustatytos Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžiai, **pirmu eilės numeriu kartu su įstaigomis, įmonėmis ir organizacijomis kaip Rinkliavos mokėtojai nurodyti asmenys, dirbantys pagal verslo liudijimą ar individualią veiklą**; kaip Rinkliavos administravimo kintamasis nurodytas – darbuotojas, metinės Rinkliavos pastovioji dalis – 5,88 Eur, kintamoji Rinkliavos dalis – 9,12 Eur, o metinė Rinkliava – 15,00 Eur. [...].“

29. Kėdainių rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. TS-149:

„[...]

6. Taisyklėse naudojamos šios sąvokos:

[...]

6.3. *Atliekų priėmimo punktas* (toliau – APP) – įrenginys, kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų laikinai saugoti priimamos atskirai surinktos naudoti, apdoroti ir atskirai šalinti skirtos

specifinės atliekos: antrinės žaliavos, didžiosios atliekos, buityje susidaranti elektros ir elektroninės įrangos atliekos, pavojingos buities atliekos, žaliosios atliekos, statybos ir griovimo atliekos ir kuriame iš komunalinių atliekų turėtojų (rinkliavos mokėtojų) šios atliekos priimamos be papildomo mokesčio.

6.4. *Atliekų turėtojas* – atliekų gamintojas arba juridinis ar fizinis asmuo (individualios namų valdos savininkas, daugiabučio namo buto savininkas (arba daugiabučių namų savininkų bendrija, būsto eksploatavimo įmonė (daugiabučių namų administratorius)), sodo ir garažo valdos savininkas (arba sodų ir garažų bendrija), įmonė, įstaiga ir organizacija, kuri turi atliekų.

[...]

6.28. *Statybos ir griovimo atliekos* – atliekos, susidaranti statant, rekonstruojant, remontuojant ar griauinant statinius.

6.29. *Vietinė rinkliava* – Savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka už komunalinių atliekų surinkimą ir jų tvarkymą iš atliekų turėtojų, galiojanti Savivaldybės teritorijoje.

[...]

22. Atliekų turėtojai nuo rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą gali būti atleisti ir gauti lengvatas. Atleidimo ir lengvatų teikimo tvarka nustatoma vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą nuostatuose. [...].“

30. Asmenų prašymų bei skundų nagrinėjimo ir interesantų aptarnavimo Kėdainių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. AD-1-116:

„Asmenų prašymų bei skundų nagrinėjimo ir interesantų aptarnavimo Kėdainių rajono savivaldybėje tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato fizinių bei juridinių asmenų (toliau – asmenys, interesantai) aptarnavimą ir jų prašymų bei skundų nagrinėjimą Kėdainių rajono savivaldybėje.

[...]

58. Atsakymai į prašymą ar skundą parengiami **atsižvelgiant į prašymo turinį**:

[...]

58.2. į prašymą pateikti turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

[...]

58.4. į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie savivaldybės veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, informuojama apie savivaldybės darbuotojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusižiusius su konkrečiu asmens teisėtum ir teisių pažeidimu, ar kitokį asmens kreipimąsi atsakoma raštu.

58.5. **pranešime apie nepatenkintą prašymą turi būti nurodyti prašymo nepatenkinimo motyvai, pagrįsti teisės aktų nuostatomis, nurodant, kad šis sprendimas gali būti skundžiamas Kėdainių rajono savivaldybės visuomeninei administracinių ginčų komisijai adresu J. Basanavičiaus g. 36, Kėdainiai, arba Kauno apygardos administraciniam teismui adresu A. Mickevičiaus g. 8A, Kaunas. [...].“**

Tyrimui reikšminga teismų praktika

31. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** [...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra

įtvirtintas **atsakingo valdymo principas**. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

32. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog **teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai** (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d. nutarimai).

Išvados

33. Atsižvelgiant į skunde nurodytas ir tyrimo metu paaiškėjusias aplinkybes, išvadas tikslinga pateikti, išskiriant šiuos klausimus:

33.1. dėl Rinkliavos Pareiškėjui, kaip individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu vykdančiam asmeniui, skaičiavimo;

33.2. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo;

33.3. dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo.

Dėl Rinkliavos Pareiškėjui, kaip individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu vykdančiam asmeniui, skaičiavimo

34. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

34.1. Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierę dėl Savivaldybės administracijos specialistų veiksmų, nesuteikiant prašomos informacijos apie Rinkliavos skaičiavimo pagrįstumą (žr. pažymos 2 punktą). Dėl Savivaldybės administracijoje gautų Pareiškėjo kreipimūsi nagrinėjimo Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 36–39 punktus);

34.2. Savivaldybių institucijos yra atsakingos už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų, būtinų jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, organizavimą (žr. pažymos 13 punktą). Šiai funkcijai įgyvendinti savivaldybių taryboms suteikta teisė nustatyti Rinkliavą, Rinkliavos mokėjimo tvarką, lengvatas (žr. pažymos 14 punktą);

34.3. Pagal Kėdainių rajone galiojančią atliekų tvarkymo srities teisinį reglamentavimą (žr. pažymos 28 punktą), Pareiškėjui Rinkliava skaičiuojama ir kaip nekilnojamojo turto objekto bendraturčiui, ir kaip verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą vykdančiam fiziniam asmeniui (žr. pažymos 11 punktą). **Tyrimo metu Savivaldybės administracija nepateikė dokumento, kurio pagrindu Pareiškėjas apmokestintas kaip verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą vykdančias asmuo, todėl neaišku, ar individuali Pareiškėjo veikla, vykdoma verslo liudijimo pagrindu, susieta su stacionaria vieta** (žr. pažymos 24 punktą). Pareiškėjas skunde nurodė, kad veiklą vykdo statyboje verslo liudijimo (kodas 102) pagrindu (žr. pažymos 2.1 punktą). Veiklą, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių klasifikatoriuje, 102 pozicijoje nurodyta veiklos rūšis – „specialieji statybos darbai (statyb vietės paruošimas, stogų dengimas, pamatų klojimas, mūrijimo, betonavimo, hidroizoliaciniai darbai, pastolių ir darbo platformų statymas ir ardymas, dūmtraukių įrengimas)“ nepriskirta paslaugoms, kurių teikimui išduodamuose verslo liudijimuose privalo būti nurodytas veiklos vietos adresas (žr. pažymos 25 punktą);

34.4. **Rinkliavos skaičiavimas asmenims, kuriems nekeliamas reikalavimas verslo liudijimuose nurodyti stacionarią individualios veiklos vykdymo vietą, yra abejotinas**. Dėl Savivaldybės teritorijoje galiojančio teisinio reglamentavimo, kurio pagrindu skaičiuojama Rinkliava verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą ne stacionariose vietose vykdančioms asmenims, Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (žr. pažymos 40–44 punktus).

34.5. Viena vertus, kol Savivaldybėje galiojančių Rinkliavos nuostatų (žr. pažymos 28 punktą) reikalavimai nėra pakeisti, rengiant Rinkliavos mokėjimo pranešimus atliekų turėtojams,

jais vadovautis privalu.

Kita vertus, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, Pareiškėjas buvo informuotas apie galimybę kreiptis į Savivaldybės administraciją dėl Rinkliavos lengvatos taikymo (žr. pažymos 8 ir 11 punktus).

35. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir 17 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad jis nagrinėtinas kitoje institucijoje, tyrimas nutraukiamas.

Apibendrinant darytina išvada, kad kol neišspręstas teisinio reglamentavimo keitimo klausimas, reikalavimo mokėti Rinkliavą pagrįstumo klausimas, kilus ginčui, nagrinėtinas teismo tvarka (žr. pažymos punktą), o **Rinkliavos lengvatos taikymo klausimai – Savivaldybės administracijoje** (žr. pažymos 8, 11, 14 ir 34.5 punktus). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi bei 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **X šios skundo dalies tyrimas nutrauktinas.**

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo

36. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su Pareiškėjo kreipimusi Savivaldybės administracijoje nagrinėjimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

36.1. Pareiškėjas 2018 m. gruodžio 27 d. kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydamas pateikti išsamų paaiškinimą, kodėl Savivaldybėje galioja dvigubas apmokestinimas Rinkliava (**Rinkliava skaičiuojama ir verslo liudijimo pagrindu veiklą vykdančiam asmeniui, ir už statybinės atliekas mokančiam objekto savininkui** (žr. pažymos 5 punktą). Pareiškėjas kreipimesi pažymėjo, kad kaip fizinis asmuo jis Rinkliavą moka (žr. pažymos 4, 6 ir 7 punktus);

36.2. Į Pareiškėjo 2018 m. gruodžio 27 d. kreipimąsi (žr. pažymos 7 punktą) atsakyta Savivaldybės administracijos 2018 m. gruodžio 27 d. laišku (žr. pažymos 8 punktą), nurodant teisės akto, kurio pagrindu Rinkliava skaičiuojama verslo liudijimą turintiems asmenims, pavadinimą. **Savivaldybės administracijos laiške nei patvirtintas, nei paneigtas Pareiškėjo elektroniniame laiške nurodytas teiginys, kad apmokestinimas dvigubas;**

36.3. Negavęs prašyto paaiškinimo, Pareiškėjas pakartotinai kreipėsi į Savivaldybės administraciją elektroniniu laišku (žr. pažymos 9 punktą), **prašydamas išaiškinti, už ką konkrečiai jis turi mokėti**, tačiau gavo atsakymą su teisės akto pavadinimo ir konkretaus punkto nuoroda (žr. pažymos 10 punktą). **Paaškinimo, už ką Pareiškėjas, kaip individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu vykdančias asmuo, apmokestinamas Rinkliava, Savivaldybės administracijos specialistės 2018 m. gruodžio 28 d. atsakyme** (žr. pažymos 10 punktą) nėra;

36.4. Pareiškėjo 2018 m. gruodžio 27 d. kreipimaisi laikytini prašymais pateikti paaiškinimą (žr. pažymos 22 ir 30 punktus);

36.5. Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus (žr. pažymos 22 punktą). **Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją** (žr. pažymos 22 ir 30 punktus);

Savivaldybės institucijų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (žr. pažymos 13 punktą).

36.6. Nei Savivaldybės administracijos 2018 m. gruodžio 27 d. laiške (žr. pažymos 8 punktą), nei 2018 m. gruodžio 28 d. laiške (žr. pažymos 10 punktą), kuriais atsakyta į Pareiškėjo kreipimusis, **nėra paaiškinta, už ką konkrečiai skaičiuojama Rinkliava jam kaip asmeniui, vykdančiam individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu;**

Seimo kontrolieriui tyrimo metu išreikštos pozicijos, kad dvigubo apmokestinimo Rinkliava nėra, nepagrindė argumentais..

37. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 31 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos

Konstitucijoje (žr. pažymos 12 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

38. **Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog į Pareiškėjo 2018 m. gruodžio 27 d. kreipimuisi atsakymai pateikti, laikantis teisės aktų reikalavimų** (žr. pažymos 36 punktą). Todėl **tenka konstatuoti, kad buvo pažeistas teisėtumo ir atsakingo valdymo principai** (žr. pažymos 12, 13 ir 31 punktus) bei **Pareiškėjo teisė į tinkamą viešąjį administravimą** (žr. pažymos 18 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **ši X skundo dalis pripažintina pagrįsta.**

39. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktorius turėtų užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 36 punktą) pašalinimą, pateikiant X teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į jo 2018 m. gruodžio 27 d. kreipimuisi (žr. pažymos 7 ir 9 punktus), išaiškinant, už ką turi mokėti Pareiškėjas, kaip individualią veiklą verslo liudijimo statybos srityje pagrindu vykdančias asmuo.

Dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo

40. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos momentus:

40.1. Pareiškėjo skunde nurodyti klausimai susiję su individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu vykdančio asmens apmokestinimu Rinkliava (žr. pažymos 34–39 punktus);

40.2. Kaip iliustruoja praktinis šioje pažymoje nagrinėtas pavyzdys (žr. pažymos 4–11 ir 34–35 punktus), Pareiškėjas buvo apmokestintas Rinkliava ir kaip nekilnojamojo turto objekto savininkas (žr. pažymos 4 punktą), ir kaip individualią veiklą statybos srityje verslo liudijimo pagrindu vykdančias asmuo (žr. pažymos 5 punktą);

40.3. Pagal Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų reikalavimus, Rinkliava apmokestinami ir asmenys, vykdančios veiklą pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą (žr. pažymos 28 punktą);

40.4. **Atliekų tvarkymo įstatyme aiškiai nurodyta, kas yra atsakingas už Rinkliavos mokėjimą** (žr. pažymos 15 punktą). Mokant savivaldybės nustatytą Rinkliavą, atliekų turėtojams atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto **objekto savininkas** arba nekilnojamojo turto **objekto savininko atstovas pagal įstatymą**, arba nekilnojamojo turto **objekto savininko įgaliotas asmuo.**

Nekilnojamojo turto objektų, kurių savininkas arba įgalioti asmenys privalo mokėti nustatytą rinkliavą arba sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo sutartį, rūšių sąrašė (žr. pažymos 27 punktą) išvardinti nekilnojamojo turto objektai, kurių savininkai apmokestinami už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą.

Iš to, kas išdėstyta, **akivaizdu, kad pareiga mokėti Rinkliavą teisės aktuose susieta su nekilnojamojo turto objektu, kuriame yra atliekų susidarymo vieta** (žr. pažymos 15 punktą);

40.5. Pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme (žr. pažymos 16 punktą) nustatytą sąvoką *verslo liudijimas* – tai dokumentas, patvirtinantis nustatyto fiksuoto dydžio pajamų mokesčio sumokėjimą verčiantis individualia veikla.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra nustačius individualios veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, klasifikatorių, išskirdama stacionarioje vietoje vykdomas veiklos rūšis (žr. pažymos 24 punktą).

Veiklų, kuriomis gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, rūšių klasifikatoriuje, 102 pozicijoje nurodyta **veiklos rūšis** – „**specialieji statybos darbai** (statybvietės paruošimas, stogų dengimas, pamatų klojimas, mūrijimo, betonavimo, hidroizoliaciniai darbai, pastolių ir darbo platformų statymas ir ardymas, dūmtraukių įrengimas)“ **nepriskirta paslaugoms, kurių teikimui išduodamuose verslo liudijimuose privalo būti nurodytas veiklos vietos adresas** (žr. pažymos 25 punktą).

Statybinių atliekų tvarkymas reglamentuotas atskirame teisės akte (žr. pažymos 26 punktą). Statybinių atliekų tvarkymo taisyklėse reglamentuotas statybos, rekonstravimo, remonto ir griovimo

metu susidarančių statybinių ir kitų atliekų tvarkymas;

40.6. Iš Pareiškėjo kreipimosi Savivaldybės administracijai (žr. pažymos 7 punktą) matyti, kad jis norėjo gauti paaiškinimą, kodėl jis apmokestinamas Rinkliava, kaip individualia veikla statybos srityje verslo liudijimo (kodas 102) pagrindu užsiimantis asmuo, jei už statybines atliekas moka [statybos] objekto savininkas. Savivaldybės administracija nepateikė Pareiškėjui prašyto išaiškinimo (žr. pažymos 36–39 punktus);

40.7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į tai, kad Rinkliava siejama su nekilnojamojo turto objektu, pagrįstai gali būti keliamas klausimas, ar gali būti Rinkliava apmokestinamas verslo liudijimo (ne stacionarioje vietoje) pagrindu statybos srityje individualią veiklą vykdančias fizinis asmuo, jei pagal teisinį reglamentavimą Rinkliava skaičiuotina objekto, kuriame vykdoma veikla, savininkui;

40.8. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinti **teisėkūros aiškumo ir efektyvumo principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, įpareigojančius teisėkūroje dalyvaujančius subjektus siekti sukurti vientisą, darnią ir veiksmingą teisės sistemą** (žr. pažymos 19 punktą);

40.9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniui reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d. nutarimai; žr. pažymos 32 punktą);

40.10. Savivaldybių administracinės priežiūros užtikrinimas yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovų apskrityse funkcija (žr. pažymos 20 punktą).

41. Apibendrinant, darytina išvada, kad kyla abejonių dėl Savivaldybėje galiojančių Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 5.2.1 punkte įtvirtintos normos (dėl visų verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą vykdančių asmenų (be išimčių) apmokestinimo Rinkliava) suderinimo su aukštesnę teisinę galią turinčių Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 40 punktą).

42. Už valstybės politikos atliekų tvarkymo srityje formavimą, koordinavimą ir jos įgyvendinimo kontrolę atsakingai **Aplinkos ministerijai** (žr. pažymos 23 punktą) **tikslinga rekomenduoti** pateikti poziciją dėl individualia veikla verslo liudijimo pagrindu užsiimančių asmenų apmokestinimo Rinkliava pagrįstumo.

43. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, **tikslinga Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovų įstaigos Vyriausybės atstovui Kauno ir Marijampolės apskrityse rekomenduoti** peržiūrėti, ar užtikrinamas Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto (žr. pažymos 20 punktą) reikalavimo įgyvendinimas, kiek tai susiję su Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 5.2.1 punkte įtvirtintos normos (dėl visų verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą vykdančių asmenų apmokestinimo Rinkliava) suderinimu su aukštesnę teisinę galią turinčių Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 40 punktą).

44. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **tyrimo dalis dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo pripažintina pagrįsta.**

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

45. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:**

X skundo tyrimo dalį dėl Rinkliavos Pareiškėjui, kaip individualią veiklą verslo liudijimo pagrindu vykdančiam asmeniui, skaičiavimo nutraukti.

46. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:**

X skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

47. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:**

tyrimo dalį dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

48. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 6, 14 ir 17 punktais, **Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:**

48.1. **Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai** – pateikti atliekų tvarkymo srityje valstybės politiką formuojančios, koordinuojančios ir jos įgyvendinimą kontroliuojančios institucijos poziciją, ar gali būti vietine rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą apmokestinamas verslo liudijimo (ne stacionarioje vietoje) pagrindu statybos srityje individualią veiklą vykdančias fizinis asmuo, jei pagal teisinį reglamentavimą Rinkliava skaičiuotina objekto, kuriame vykdoma veikla, savininkui.

48.2. **Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovų įstaigos Vyriausybės atstovui Kauno ir Marijampolės apskrityse** – peržiūrėti, ar užtikrinamas Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto (žr. pažymos 20 punktą) reikalavimo įgyvendinimas, kiek tai susiję su Kėdainių rajono savivaldybės metinės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų 5.2.1 punkte įtvirtintos normos (dėl visų verslo liudijimo pagrindu individualią veiklą vykdančių asmenų apmokestinimo Rinkliava) suderinimu su aukštesnę teisinę galią turinčių Atliekų tvarkymo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatomis (žr. pažymos 40–41 punktus).

48.3. **Kėdainių rajono savivaldybės administracijos direktoriui** – užtikrinti šioje pažymoje konstatuoto pažeidimo (žr. pažymos 36–38 punktus) pašalinimą, pateikiant X teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į jo 2018 m. gruodžio 27 d. kreipimuisi (žr. pažymos 7 ir 9 punktus).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiūtė